

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000466

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-10-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бутирін Євген Олександрович

2. Yevhen O. Butyrin

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 21-11-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.700.02

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Немає

Код за ЄДРПОУ: 0

Місцезнаходження: 00000

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.09

Тема дисертації:

1. Еволюція місцевого самоврядування на українських землях в складі Австрійської (Австро-Угорської) та Російської імперій у XIX столітті (історико-правовий аспект)

2. Evolution of Local Self-Government in Ukrainian Lands within the Austrian (Austro-Hungarian) and Russian Empires in the 19th Century (historical and legal aspects)

Реферат:

1. У дисертації вперше систематизовано теоретичні засади та історичні умови еволюції інституалізації, організаційної будови та діяльності органів місцевого самоврядування на українських землях Австрійської (Австро-Угорської) і Російської імперій у XIX ст.; їх співставлення дозволило виявити особливості та відмінності нормативно-правового регулювання системи місцевого самоврядування двох імперій, показати її вплив на реформування публічної влади на містах в умовах збереження монархічної форми правління. Дисертантом проведено компаративний аналіз еволюції систем місцевого самоврядування на українських землях у складі двох імперій – Австрійській (Австро-Угорській) та Російській у XIX ст. та виявлені загальні закономірності й особливості інституалізації та організаційно-правових засади діяльності органів місцевого самоврядування, що створювались під час реформування територіальної організації публічного управління в імперіях. Артикульовано, що в окремі періоди державогенезу європейських країн адміністративна

централізація ставала потужним зняряддям централізації політичної та слугувала досягненню вищих державних цілей. Проте, коли країни Європи досягли державної єдності, а бюрократична держава абсолютизувавшись впоралася зі своїм завданням, на політичній арені постає вимога громадської та особистої свободи, як реакція проти адміністративної централізації, що стала нагальним гаслом під час революційних змагань. Відтоді, саме антицентралізаційний концепт отримує підтримку провідних представників політичного середовища та юридичної науки у вигляді «місцевого самоврядування», «децентралізації», «local government» та втілюється в правову площину законодавчими зібраннями Франції, Пруссії, Австро-Угорщини тощо. Саме розвиток місцевого самоврядування модерної доби стає невід'ємною складовою соціально-політичних та правових явищ XIX ст. Доведено, що революційні події XIX ст., які охопили більшість європейських держав, зокрема й Габсбурзьку монархію, зумовили проведення муніципальних реформ, заснованих на визнанні природних і невід'ємних прав громади. Місцеве самоврядування почало розглядатися як «четверта влада», підконтрольна закону та суду, але незалежна від урядових структур. У Російській імперії, попри поширеність слов'янофільських ідей про самобутність і автономність громади, революційна хвиля не мала істотного впливу на політичний лад. Замість радикальних змін відбулася часткова перебудова в межах «Великих реформ», що майже не торкнулася основ автократичного самодержавного правління. Реформатори намагалися інтегрувати органи місцевого самоврядування у поліційно-бюрократичну систему, поєднуючи елементи західних моделей із напівфеодальними порядками та традиційною общинною організацією.

2. The paper is the first to systematize the theoretical foundations and historical conditions of the evolution in institutionalization, organizational structure, and activities of local self-government bodies in the Ukrainian lands within the Austrian (Austro-Hungarian) and Russian empires in the 19th century. Their comparison made it possible to identify the common features and differences in the rules and regulations governing the system of local authorities within the two empires, as well as to show its impact on the public authority reform in the provinces held with maintaining general monarchical form of government. The author offers a comparative analysis of the local self-government systems evolution in Ukrainian lands within two empires: the Austrian (Austro-Hungarian) and the Russian empires in the 19th century. The general patterns and features of institutionalisation, the organizational and legal grounds for the operation of local self-governance that were created during the reformation of public administration in the provinces within the empires, have been identified. It has been highlighted that during certain periods of state formation in European countries, administrative centralisation became a powerful tool for political centralisation and served to achieve higher national goals. However, when European countries achieved national unity and the bureaucratic state, having become absolute, coped with its task, the political arena witnessed the rise of demands for public and personal freedom. These demands were a natural reaction against administrative centralisation and became a powerful slogan during the revolutionary struggles. Since then, the anti-centralisation concept has been widely supported by the leaders of the political circles and prominent representatives of the legal science through promoting «local self-governance», «decentralisation» and «local government». The concept started to be implemented in the legal sphere by the legislative assemblies in France, Prussia, Austria-Hungary, and other countries. It is the development of local self-government in the modern era that has become an integral part of the socio-political and legal phenomena of the 19th century. The research proves that the revolutionary events of the 19th century, which swept across most European states, covering, among others, the Habsburg Monarchy, led to municipal reforms based on the recognition of the natural and inalienable rights of the community. Local self-government began to be seen as the «fourth power», subject to the law and the courts, but independent of the central government structures. In the Russian Empire, despite the prevalence of Slavophile ideas about the originality and autonomy of the community, the revolutionary wave had no significant impact on the political system. Instead of radical changes, there was a partial restructuring within the framework of the «Great Reforms», which hardly affected the foundations of autocratic rule. Reformers tried to integrate local self-government bodies into the bureaucratic police controlled system, combining elements of Western models with semi-feudal orders and traditional communal organisation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Бутирін Є. О. Боротьба з безпритульністю та правопорушеннями неповнолітніх в українських губерніях у другій половині XIX – на початку XX ст. Ювенальна юстиція: український дискурс : колективна монограф. / за заг. ред. Долженкова О. Ф., Корнієнка М. В. Одеса: Університет Ушинського, 2021. С. 6–37.
- Бутирін Є. О. Генеза поняття місцевого самоврядування на ідеях англійської політико-правової думки XIX століття. Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 3. Т. 1. С. 8–13.
- Бутирін Є. О. Громадівська теорія місцевого самоврядування. Право і суспільство. 2018. № 4 Ч. 2. С. 9–16.
- Бутирін Є. О. Давньоруська громада – витоки місцевої самоврядності. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2018. № 2. С. 6–14.
- Бутирін Є. О. Державна теорія місцевого самоврядування. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. № 4 С. 164–167.
- Бутирін Є. О. Поняття місцевого самоврядування в політико-правовій думці Німеччини в XIX ст. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 3. С. 16–19.
- Бутирін Є. О. Земські дільничні начальники як орган адміністративно-дворянської опіки над волосним судом. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 5. С. 25–29.
- Бутирін Є. О. Історіографічна критика інституту земських дільничних начальників під час виконання судової функції. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 6. С. 21–25.
- Бутирін Є. О. Поняття місцевого самоврядування в політико-правовій думці Російської імперії у XIX ст. Право та державне управління. 2018. № 3(32). Т. 1. С. 5–13.
- Бутирін Є. О. Феномен місцевого самоврядування в українській політико-правовій думці у XIX ст. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2018. № 5. Т. 29(68). С. 1–7.
- Бутирін Є. О. «Історико-теоретичні витоки місцевого самоврядування. Теорія вільної громади. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2018. Вип. 33. С. 8–12.
- Бутирін Є. О. Діяльність «царських префектів» в українських губерніях Російської імперії наприкінці XIX – на початку XX ст. (за матеріалами архівних розвідок). Порівняльно-аналітичне право. 2019. № 1. С. 24–30.
- Бутирін Є. О. Система органів міського самоврядування за магдебурзьким правом в українських землях періоду литовсько-польської доби. Право та державне управління. 2019. № 3(36). Т. 1. С. 5–15. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.3-1.1>
- Бутирін Є. О. Місцеве самоврядування на українських землях в складі великого князівства литовського та королівства польського у XIV – XVI ст. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2019. № 5. Т. 30(69). С. 1–7. DOI: <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2019.5/01>
- Бутирін Є. О. Місцеве самоврядування періоду козацької доби (кінець XV ст. – першої половини XVII ст.). Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. 2019. Вип. 17. С. 55–64.
- Бутирін Є. О. Наукові теорії походження місцевого самоврядування. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 1. С. 14–18.

- Бутирін Є. О. Запровадження магдебурзького права на теренах українських земель періоду литовсько-польської доби. Приватне та публічне право. 2019. № 4. С. 3–9. DOI: <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2019.4.1>
- Бутирін Є. О. Реформа місцевого самоврядування Йосифа II у складі Австрійської імперії в другій половині XVIII століття. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2019. Вип. 4(88). С. 5–23. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.88.15-23>
- Бутирін Є. О. Зміни в правовому регулюванні місцевого самоврядування на лівобережній Україні в умовах самодержавства (XVIII–XIX століття). Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2019. № 1(7). С. 3–18. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2019.1.01>
- Бутирін Є. О. Зміни в місцевому самоврядуванні на українських землях під самодержавною зверхністю у період з 1654 р. по 1722 р. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 5. С. 12–17. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2019-5/1>
- Бутирін Є. О. Міське самоврядування на Буковині у складі Австрійської імперії у др. пол. XVIII ст. (з 1774 р. по 1786 р.). Південноукраїнський правничий часопис. 2019. № 3. С. 195–199. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2019.3-47>
- Бутирін Є. О. Еволюція місцевого самоврядування на території Галичини після революції в Австрійській імперії 1848–1849 рр. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 7. С. 19–22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-7/2>
- Бутирін Є. О. Компетенція органів місцевого самоврядування на території Галичини в другій половині XIX ст. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2020. Вип. 3(91). С. 27–41. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524.0323.91.27-41>
- Бутирін Є. О. Зміни в системі управління Галичини під час входження цих земель до складу Австрійської імперії. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 1. С. 16–21. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-1/2>
- Бутирін Є. О. Реформа системи органів міського самоврядування на території Галичини в другій половині XIX ст. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2020. Вип. 4(92). С. 15–27. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.92.15-27>
- Бутирін Є. О. Реформа системи місцевого самоврядування на Закарпатті у др. пол. XIX ст. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 6. С. 12–15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-7/2>
- Бутирін Є. О. Реформа місцевого самоврядування на території Буковини в другій половині XIX століття. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2021. № 1(93). С. 14–24. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.93.14-24>
- Бутирін Є. О. Розробка законопроекту земської реформи – боротьба концептуальних дискурсів. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. 2021. № 2(95). С. 13–26. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.95.13-26>
- Бутирін Є. О. Запровадження органів земського самоврядування в українських губерніях Російської імперії у другій половині XIX ст. та їх правове становище. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені короля Данила Галицького. Серія: Право. 2022. № 13(25). С. 8–28. DOI: <https://doi.org/10.33098/2078-6670.2022.13.25.8-27>
- Kaliuzhnyj R. A., Bytyrin Ye. O., Shapenko L. A., Zhuravel Ya. V., Lukashenko A. A. Advantages and Disadvantages of the Local Government Reform in Ukraine and Other Countries: A Comparative Legal Analysis. *Studia Regionalne i Lokalne*. 2022. Issue 2 (88). Pp. 31–44. DOI: <https://doi.org/10.7366/1509499528803> (Scopus)
- Kyrychenko V., Sokalska O., Samoilenko O., Butyrin Y. Theoretical concepts of local self-government in the Habsburg Monarchy (The nineteenth-century experience of the Kingdom of Galicia and Lodomeria). *Cesky Casopis Historicky*. 2023. Vol. 121, Issue 4. Pp. 1087–1109. DOI: <https://doi.org/10.56514/cch.121.04.03> (Scopus)

- Kyrychenko V., Butyrin Y. Governmental search for conceptual approaches to municipal self-government reform in the mid-19th century (Development of the «main grounds of rules» for public municipal administration of capital cities and Odesa). Amazonia Investiga. 2024. № 13(78). Pp. 105–112. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.78.06.9> (Web of Science)

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Львова Єлизавета Олегівна

2. Yelyzaveta Lvova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зозуля Євген Вікторович

2. Yevhen V. Zozulia

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571423

Місцезнаходження: вул. Велика Перспективна, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Головка Олександр Миколайович

2. Oleksandr M. Holovko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бурдін Михайло Юрійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бурдін Михайло Юрійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Подорожній Євген Юрійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна